

STICHTING EXPLOITATIE KASTEEL DE HAAR

VLEUTEN – DE MEERN

JAARVERSLAG 2016

INHOUDSOPGAVE

<u>BESTUURSVERSLAG</u>	3
<u>JAARREKENING</u>	
Balans per 31 december 2016	9
Staat van baten en lasten 2016	10
Kastroomoverzicht 2016	12
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	13
Toelichting op de balans per 31 december 2016	15
Toelichting op de staat van baten en lasten 2016	20
Voorstel resultaatbestemming	23
<u>OVERIGE GEGEVENS</u>	
Controleverklaring	24
<u>BIJLAGEN</u>	
Bestuurssamenstelling en aftreedrooster	
Organigram	
Budget 2017	
Bezoekersaantallen	

BESTUURSVERSLAG

Over Stichting Exploitatie Kasteel de Haar

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar is opgericht op 29 mei 2001, en heeft statutair ten doel:

- a. De exploitatie van het bij de Stichting Kasteel de Haar in eigendom toebehorende Kasteel de Haar met de daarbij behorende gebouwen, daaronder begrepen de kerk en de museale collectie, daaronder begrepen de inboedel, de tuinen en overige aanleg en het Noorderpark, een en ander in de zin van de Monumentenwet 1988, hierna aan te duiden als het Kasteel/Museum, met name door het toegang verlenen casu quo doen verlenen tot het Kasteel/Museum aan het publiek waar dit verantwoord is; en
- b. het voorbereiden en opstellen van beheer- en exploitatieplannen voor de sub a bedoelde exploitatie,

een en ander ter bevordering van het cultuurhistorisch totaalconcept en de veiligstelling van een uniek natuurgebied en zulks op zodanige wijze dat de stichting wordt aangemerkt als een algemeen nut beoogde instelling, als bedoeld in artikel 24, lid 4 van de Successiewet.

De stichting tracht dit doel te bereiken door openstelling van het kasteel en het park voor publiek. Daarnaast worden er enkele evenementen per jaar georganiseerd op het terrein en wordt het kasteel diverse avonden per jaar verhuurd voor ontvangsten en is het mogelijk om op De Haar te trouwen. De exploitatie van de horeca is uitbesteed aan een pachter.

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar hanteert het bestuur-model zoals beschreven in de Governance Code Cultuur. Het bestuur van de stichting bestaat uit vier bestuursleden, waarvan de helft (bestuursleden A) wordt benoemd door de bestuursleden A van Stichting Kasteel de Haar en de andere helft (bestuursleden B) wordt benoemd door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Eén bestuurder A dient tevens bestuurder A bij Stichting Kasteel de Haar te zijn, één bestuurder B dient tevens bestuurder B bij Stichting Kasteel de Haar te zijn. Het bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter en een penningmeester aan. In de bijlagen zijn de bestuursamenstelling en het aftreedrooster weergegeven.

Het bestuur heeft een aantal taken en verantwoordelijkheden gedelegeerd aan de directie en dit vastgelegd in een directiereglement. Directeur sinds 1 mei 2004 is Anetta de Jong.

Per 1 januari 2008 is de stichting aangemerkt als algemeen nut beoogde instelling (ANBI) en binnen dit kader per 1 januari 2012 tevens als culturele instelling.

Op 15 juli 2014 is Kasteel de Haar opgenomen in het Museumregister. Het Museumregister is een register van museale instellingen die aantoonbaar voldoen aan criteria voor een kwalitatief hoogwaardige invulling van de functies van een museum.

Op 1 januari 2016 zijn alle personeelsleden die zich bezighouden met instandhouding overgedragen aan Stichting Kasteel de Haar. Ook alle bijbehorende activa en passiva zijn overgedragen aan Stichting Kasteel de Haar. In Stichting Exploitatie Kasteel de Haar resteren nu slechts de zuivere

exploitatie-activiteiten. Zie het organigram in de bijlagen voor de verdeling van de afdelingen over Stichting Exploitatie Kasteel de Haar en Stichting Kasteel de Haar.

Samenvatting

In 2016 zijn de bezoekersaantallen ongeveer gelijk gebleven, maar de bijbehorende inkomsten zijn gestegen, door een hogere besteding per bezoeker, een stijging in het aantal ontvangsten en huwelijken en wederom zeer goed bezochte publieksevenementen. Alleen het parkbezoek en de souvenirinkomsten bleven iets achter.

De personeelslasten daalden aanzienlijk, door de overdracht van personeel aan Stichting Kasteel de Haar. Door deze overdracht vielen ook de huisvestingskosten en afschrijvingen lager uit en de huur steeg juist aanzienlijk. De advieskosten, operationele kosten, marketing en ICT waren hoger dan begroot.

Het positieve resultaat van € 47.808 wordt voor een bedrag van € 50.000 gedoteerd aan de bestemmingsreserve exploitatieprojecten en € 5.735 wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve tentoonstellingen. Het restant van € 3.543 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de stichting.

Activiteiten 2016

Voor het eerst in de geschiedenis van Kasteel de Haar was het vanaf dit voorjaar mogelijk om het kasteel op eigen gelegenheid en op eigen tempo (zonder rondleiding) te bezoeken, onder de noemer “De mooiste plekken zelf ontdekken”. Informatie over het kasteel konden bezoekers naar keuze tot zich nemen middels een audiotour, informatieborden en de zaalgidsen.

Daarnaast konden bezoekers van maart tot en met augustus optioneel met gids een speciale rondleiding door de slaapkamers volgen. In de meivakantie mochten kinderen hiervoor in hun pyjama komen. In de zomervakantie konden bezoekers ook nog kiezen voor een gratis minitour door een gids.

Hiermee kwam de stichting tegemoet aan de wens van het publiek om het museumbezoek zelf te kunnen vormgeven en was het mogelijk om in de weekenden en vakanties meer bezoekers tegelijk te ontvangen.

Bezoekers reageerden positief op deze nieuwe manier van openstelling. Gemiddeld gaven bezoekers in het continu bezoekersonderzoek een 8,4. Bezoekers die ook de slaapkamerrondleiding volgden gaven zelfs een 8,7. Van alle bezoekers koos in de periode dat deze werd aangeboden ruim 30% voor de slaapkamerrondleiding.

Tijdens de najaarstentoonstelling “Interieur & Lifestyle op De Haar” konden bezoekers onder andere de originele ontwerptekeningen van meesterarchitect Pierre Cuypers zien, welke gastconservator en architectuurhistoricus Barbara Laan uit de collectie van Het Nieuwe Instituut heeft gehaald. In de herfstvakantie konden kinderen hun diploma “Junior Stylist van De Haar” halen.

In de kerstvakantie is het inmiddels traditie dat bezoekers een heel speciale theaterrondleiding kunnen volgen met in de avonden een speciale lichtjesroute naar het kasteel toe. Ook dit jaar was “Kerst op De Haar” weer een groot succes.

Diverse evenementen vonden in 2016 weer plaats op De Haar: Elfia, De Halve van De Haar, Italië Evenement Smaak en Stijl, de Nationale Haringpartij en de Country & Christmas Fair.

In 2016 kwamen 10% minder bezoekers dan in 2015 een wandeling maken in het park. Dit kwam voornamelijk doordat de oplage van de gratis parkjaarkaart - die in samenwerking met Rabobank Utrecht en de Gemeente Utrecht aan bewoners van Leidsche Rijn werd aangeboden – lager was. Wel was het herhaalbezoek hoger dan in eerdere jaren.

In totaal bezochten 261.528 mensen Kasteel de Haar in 2016. Zie voor een uitsplitsing van de bezoekersaantallen het overzicht in de bijlage.

Resultaat 2016

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar heeft 2016 afgesloten met een positief resultaat van € 47.808, begroot was een resultaat van € 6.000.

Het resultaat wordt als volgt bestemd.

Ten behoeve van toekomstige grootschalige tentoonstellingen is een bestemmingsreserve tentoonstellingen gevormd. Een bedrag van € 5.735 wordt onttrokken aan deze reserve.

Voor toekomstige grootschalige projecten ten behoeve van de exploitatie is een bestemmingsreserve exploitatieprojecten gevormd. Een bedrag van € 50.000 wordt toegevoegd aan deze reserve.

Het restant van € 3.543 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de stichting ten behoeve van de algemene reserve.

Baten 2016

De baten uit kasteelbezoek waren in 2016 € 54.000 hoger dan begroot en € 117.500 hoger dan in 2015. Hoewel de bezoekersaantallen in het kasteel gelijk bleven ten opzichte van 2015 steeg de gemiddelde besteding per bezoeker. Oorzaken hiervan waren de extra slaapkamerrondleiding die men kon boeken naast de reguliere entree, een verhoging van de reguliere entreprijs vanaf september (in verband met de tentoonstelling in het najaar) en een hoger aandeel volwassen bezoekers ten opzichte van 2015.

Als vermeld daalde het aantal parkbezoekers en de baten waren € 4.000 lager dan in 2015. Omdat er meer betalende bezoekers naar het park kwamen waren de baten toch € 4.000 hoger dan begroot.

Doordat het totale aantal bezoekers ongeveer gelijk was aan 2015 zijn ook de parkeerinkomsten gelijk gebleven. De baten uit de souvenirwinkel waren ruim € 6.000 lager dan in 2015, omdat de besteding per bezoeker lager was. De inkomsten uit horeca stegen juist met € 13.000, enerzijds

omdat de pachter in 2016 extra kantoren huurde en anderzijds omdat de omzet gerelateerde huur steeg.

De inkomsten uit ontvangsten in het kasteel waren € 11.000 hoger dan het jaar ervoor, maar € 7.000 lager dan gebudgetteerd. Ook de inkomsten uit huwelijken waren € 13.000 hoger dan het jaar ervoor en € 16.000 lager dan gebudgetteerd. O.a. door de in 2015 ingezette nieuwe strategie is er dus wel een stijging in inkomsten uit locatieverhuur te zien, maar deze was niet zo hoog als verwacht.

De inkomsten uit evenementen waren in 2016 ruim € 45.000 hoger dan in 2015 en bijna € 59.000 hoger dan begroot. Oorzaak hiervan waren een verhoging van de parkeertarieven tijdens evenementen vanaf november en de catering afdracht die in 2015 niet ontvangen werd (door faillissement van de cateraar) en in 2016 wel. Het bezoekersaantal bij evenementen bleef ongeveer gelijk aan het jaar ervoor.

Conform begroting waren de jaarlijkse sponsorbijdrage van de Rabobank en de bijdragen van de 5 kasteelvrienden Burgy Bouwbedrijf BV, Schildersbedrijf Hoogstraten BV, Auren Accounting Products Amersfoort BV, Van Dorp Installaties Amersfoort en KIBO Holding BV.

Lasten 2016

Per 1 januari 2016 is het personeel van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar, voor zover het zich bezighoudt met instandhoudingsactiviteiten, overgeheveld van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar naar Stichting Kasteel de Haar. Tevens zijn de directeur en adjunct directeur / controller in dienst van Stichting Kasteel de Haar gekomen. De personeelskosten waren in 2016 dan ook € 111.000 lager dan in 2015. De kosten vielen echter € 29.000 hoger uit dan begroot. In 2016 is het vaste team uitgebreid met 0,4 fte op de afdeling commerciële zaken en 1,7 fte op de afdeling publiekszaken. Het ziekteverzuim bleef hoog door langdurig ziekteverzuim van 2 medewerkers, daarnaast was er 1 zwangerschapsverlof. Dit is deels opgevangen door de inhuur van tijdelijke medewerkers en deels door de inzet van extra oproepkrachten. Daarnaast is er in 2016 een reservering voor een ontslagvergoeding gevormd.

De advieskosten vielen bijna € 7.000 hoger uit dan begroot. Dit betrof juridisch advies en hogere kosten voor de loonadministratie.

Door diverse IT ontwikkelingen, zoals digitale verwerking van inkoopfacturen, de online ticketverkoop en ondersteuning voor de nieuwe website, waren de kantoorkosten in 2016 € 19.000 hoger dan begroot en € 10.000 hoger dan in 2015.

Aan marketing en programmering is in 2016 € 20.000 meer besteed dan begroot en € 12.000 meer dan in 2015, met name door hogere kosten voor de tentoonstelling in het najaar en de kinderactiviteit in de kerstvakantie. Een bedrag van € 5.735 is reeds besteed aan tentoonstellingen na 2016, dit is onttrokken aan de bestemmingsreserve tentoonstellingen.

De operationele kosten waren € 17.500 hoger dan begroot, maar € 26.500 lager dan in 2015. De hogere kosten in 2016 betroffen de huur van extra rijplaten (door hogere bezoekersaantallen tijdens

de evenementen) en de uitvoering van een proef ter verbetering van de conditie van de evenementenparkeerterreinen.

De afschrijvingen zijn € 23.000 lager dan begroot en € 18.000 lager dan in 2015, door een boekwinst na verkoop van de machines van de afdeling park & tuinen aan Stichting Kasteel de Haar en doordat investeringen later in het jaar zijn gedaan dan gepland.

De huur die Stichting Exploitatie Kasteel de Haar jaarlijks betaalt aan Stichting Kasteel de Haar was in 2016 € 4.400 hoger dan begroot en € 328.500 hoger dan in 2015. De begrote huur was zoveel hoger dan in 2015, doordat het variabele deel van de huur die Stichting Kasteel de Haar aan Stichting Exploitatie Kasteel de Haar in rekening brengt is aangepast in lijn met de verschuiving van het dagelijkse reguliere onderhoud van park en tuinen naar Stichting Kasteel de Haar.

De overige reguliere lasten waren ongeveer conform begroting.

Vermogenspositie

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar heeft geen winstoogmerk. Positieve resultaten worden toegevoegd aan het eigen vermogen, verliezen verlagen het eigen vermogen.

De liquide middelen zijn vastgelegd in tegoeden op bankrekeningen en spaartegoeden. Stichting Exploitatie Kasteel de Haar sluit elke vorm van beleggen uit.

Risico's en onzekerheden

In het voorjaar van 2016 heeft de stichting een risico-analyse laten uitvoeren door Het CFO Centrum. Hierbij werd gekeken naar operationele risico's, regelgeving en gevaarlijke situaties. Diverse scenario's met verschillende niveau's van inkomstenderving door deze risico's zijn uitgewerkt. Naast de kans op en de impact van betreffende risico's is aangegeven welke beheersmaatregelen zijn genomen om te voorkomen dat deze risico's zich voordoen dan wel als de risico's zich voordoen welke maatregelen worden genomen om de gevolgen en schade zoveel mogelijk te beperken en beheersen.

De risico analyse is besproken in de bestuursvergaderingen. In lijn met een lage risico bereidheid heeft het bestuur besloten om de items vanaf een "gemiddeld risico" en de bijbehorende beheersmaatregelen voortaan jaarlijks te bespreken. Het betreft de ANBI-status, brand/storm/watergevaar en vergunningen. Daarnaast heeft het bestuur in 2016 de risico's op diefstal en cybercrime en de bijbehorende beheersmaatregelen uitvoeriger besproken.

Ontwikkelingen na balansdatum

Er zijn geen uitzonderlijke zaken op te merken over ontwikkelingen die zich, voor de vaststelling van de jaarrekening op 26 juni 2017 door het bestuur, zouden hebben voorgedaan en die een belangrijke invloed hebben op de financiële positie van de stichting in 2017.

Budget 2017

Het bestuur heeft op 28 november 2016 het budget voor 2017 vastgesteld, deze treft u aan in de bijlage.

Haarzuilens, 26 juni 2017

Het bestuur van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar:

Bestuursleden A
Benoemd door bestuursleden A van
Stichting Kasteel de Haar

Bestuursleden B
Benoemd door Vereniging
Natuurmonumenten

Dhr. J.J. de Graeff, voorzitter in 2016

Dhr. K.E.J. Dijk, voorzitter in 2017

Mevr. S.N.G. Watson

Mevr. A. Vermeulen

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

(na verwerking van het resultaat)

		2016	2015
Immateriële vaste activa	1	34.987	-
Materiële vaste activa	2	360.276	358.275
Financiële vaste activa		-	-
Vlottende activa			
Vorraden	3	27.431	36.194
Handelsdebiteuren	4	51.576	76.900
Vorderingen en overlopende activa	5	184.189	208.876
		263.196	321.970
Liquide middelen	6	595.887	384.193
		1.254.346	1.064.438
Eigen vermogen			
Algemene reserve	7	21.454	17.911
Bestemmingsreserve tentoonstellingen	8	44.265	50.000
Bestemmingsreserve exploitatieprojecten	9	50.000	-
		115.719	67.911
Langlopende schulden			
Stichting Kasteel de Haar	10	89.474	108.640
Kortlopende schulden			
Crediteuren		111.621	169.051
Belastingen & pensioenpremies	11	34.336	77.242
Overlopende passiva	12	903.196	641.594
		1.049.153	887.887
		1.254.346	1.064.438

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016

		2016	Budget 2016	2015
BATEN				
Directe opbrengsten				
Kasteelbezoek		1.349.184	1.295.000	1.231.663
Parkbezoek		107.294	103.000	111.463
Ontvangsten Kasteel		98.356	105.000	87.364
Huwelijken		74.294	90.000	60.959
Souvenirwinkel		94.263	96.000	100.604
Parkeerinkomsten		141.800	132.000	141.708
Financiële baten		1.217	-	1.947
Diversen		14.942	15.000	19.300
		1.881.350	1.836.000	1.755.008
Indirecte opbrengsten				
Evenementen		321.843	263.000	276.572
Horeca Stalplein en Tuynhuis		114.187	110.000	101.267
		436.030	373.000	377.839
Bijdragen	13	44.438	43.000	144.043
Som der baten		2.361.818	2.252.000	2.276.890
LASTEN				
Personeelskosten	14	930.156	901.000	1.040.820
Advieskosten	15	20.930	14.000	15.708
Instandhoudingskosten		-	-	76.449
Huisvestingskosten	16	128.579	129.000	149.179
Kantoorkosten	17	85.115	66.000	75.130
Marketing	18	129.918	110.000	118.195
Operationele kosten	19	170.527	153.000	196.965
Winkelkosten		48.817	50.000	50.496
Verzekeringen		10.898	8.000	8.099
Afschrijvingen	20	51.352	74.000	69.121
Bank- en rentekosten	21	11.149	16.000	7.171
Diversen	22	16.938	20.000	28.140
Huur	23	709.631	705.000	381.122
Som der lasten		2.314.010	2.246.000	2.216.595
RESULTAAT VOOR BESTEMMING		47.808	6.000	60.295

VERVOLG STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016

	2016	Budget 2016	2015
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	47.808	6.000	60.295
Mutatie bestemmingsreserve tentoonstellingen	5.735	-	- 50.000
Mutatie bestemmingsreserve exploitatieprojecten	-50.000	-	-
RESULTAAT NA BESTEMMING	3.543	6.000	10.295

KASSTROOMOVERZICHT 2016

Het saldo van de liquide middelen is in 2016 gestegen. De oorzaak hiervan blijkt uit onderstaande analyse van het kasstroomoverzicht.

	2016	2015
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Resultaat	47.808	60.295
Afschrijvingen	61.803	68.796
Veranderingen in werkkapitaal		
Mutatie voorraden	8.763	13.003
Mutatie vorderingen	50.011	-48.839
Mutatie kortlopende schulden	161.266	159.599
NETTO KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	329.651	252.854
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in immateriële vaste activa	-38.780	-
Desinvesteringen immateriële vaste activa	-	-
Investerings in materiële vaste activa	-81.317	-70.922
Desinvesteringen materiële vaste activa	21.306	650
Investerings in financiële vaste activa	-	-
Desinvesteringen financiële vaste activa	-	1.500
NETTO KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	-98.791	-68.772
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie langlopende schulden	-19.166	-20.000
NETTO KASSTROOM	211.694	164.082
Stand liquide middelen begin boekjaar	384.193	220.111
Stand liquide middelen einde boekjaar	595.887	384.193
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	211.694	164.082

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de in Nederland geldende RJ-richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de historische kostprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen gelijk is aan de nominale waarde. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out') of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de stichting wordt ingedeeld in reserves (vrij besteedbaar vermogen) en fondsen (niet vrij besteedbaar vermogen).

Een deel van de reserves kan door het bestuur worden afgezonderd voor een speciaal doel. Deze bestemmingsreserves worden gevormd door (een deel van) het positieve resultaat van enig jaar te bestemmen voor dat doel.

Het positieve resultaat dat geen bestemming heeft gekregen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Indien in enig jaar donaties door derden zijn bestemd voor een speciaal doel en deze donatie is nog niet (volledig) besteed, dan wordt het restant toegevoegd aan een bestemmingsfonds voor dat doel.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders is vermeld.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het saldo van baten en lasten over het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De winsten zijn verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn geleverd. De verliezen zijn verantwoord in het jaar waarin deze voorzienbaar waren.

Pensioenen

De Stichting heeft voor haar medewerkers een pensioenregeling. Deze regeling wordt gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds BPL. De pensioenverplichtingen uit de pensioenregeling wordt gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en –verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

1. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	2016	2015
Website	34.987	-
	34.987	-

In 2016 is de website vervangen. Het afschrijvingspercentage van de nieuwe website is 20%.

Het verloop van deze post is als volgt:

Aanschafwaarde per 1 januari	132.000
Investeringsboekjaar 2016	38.780
Desinvesteringen boekjaar 2016	-132.000
Aanschafwaarde per 31 december	38.780
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	-132.000
Afschrijving boekjaar 2016	-3.793
Afschrijving desinvesteringen boekjaar 2016	132.000
Cumulatieve afschrijving per 31 december	-3.793
Boekwaarde per 31 december 2016	34.987

2. MATERIËLE VASTE ACTIVA	2016	2015
A. Bedrijfsgebouwen en -terreinen	179.470	193.055
B. Machines en installaties	-	21.306
C. Andere vaste bedrijfsmiddelen	180.806	140.843
D. Vaste activa nog niet in gebruik	-	3.071
	360.276	358.275

Afschrijvingspercentages:

A. Bedrijfsgebouwen en -terreinen	3,33% of 10%, afhankelijk van de gebruiksduur
B. Machines en installaties	10 of 20%, afhankelijk van de gebruiksduur
C. Andere vaste bedrijfsmiddelen	10 of 20%, afhankelijk van de gebruiksduur
D. Vaste activa nog niet in gebruik	33,33% deel reeds in gebruik of 0% deel nog niet in gebruik

Het verloop van deze posten is als volgt:

	A.	B.	C.	D.	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari	351.020	115.025	639.404	9.209	1.114.658
Investerings boekjaar 2016	-	-	81.317	-	81.317
Desinvesteringen boekjaar 2016	-	-115.025	-202.394	-	-317.419
Aanschafwaarde per 31 december	351.020	-	518.327	9.209	878.556
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	-157.965	-93.719	-498.561	-6.138	-756.383
Afschrijving boekjaar 2016	-13.585	-	-41.354	-3.071	-58.010
Afschrijving desinvesteringen boekjr 2016	-	93.719	202.394	-	296.113
Cumulatieve afschrijving per 31 december	-171.550	-	-337.521	-9.209	-518.280
Boekwaarde per 31 december 2016	179.470	-	180.806	-	360.276

De cijfers 2015 zijn aangepast voor een juiste vergelijking met 2016 (bij post A is een afrondingsverschil gecorrigeerd en inventaris die in 2016 in gebruik is genomen is overgeheveld van post D naar post C).

3. VOORRADEN	2016	2015
Souvenirs	29.293	31.942
Drukwerk t.b.v. verkoop	3.388	8.700
Voorziening incurant	-5.250	-4.448
	27.431	36.194

4. HANDELSDEBITEUREN	2016	2015
Debiteuren	91.646	116.970
Voorziening dubieuze debiteuren	-40.070	-40.070
	51.576	76.900

De voorziening dubieuze debiteuren betreft een uitstaande factuur aan de evenementencateraar, welke per 31 december 2015 failliet is. Over de afwikkeling is per 31 december 2016 nog geen uitsluitsel van de curator ontvangen.

5. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	2016	2015
Nog te ontvangen bedragen	146.463	151.539
Vooruit betaalde kosten	37.726	57.337
	184.189	208.876

6. LIQUIDE MIDDELEN	2016	2015
Betalingen onderweg	20.791	16.328
Betaalrekeningen	63.845	70.611
Spaarrekening	510.826	296.879
Kas	425	375
	595.887	384.193

Per balansdatum heeft de stichting bij de Rabobank de beschikking over een kredietfaciliteit in rekening-courant tot een bedrag van € 25.000,-.
Bovenaande spaarrekening heeft een variabel rentepercentage.

7. ALGEMENE RESERVE	2016	2015
Stand per 1 januari	17.911	7.616
Mutatie boekjaar	3.543	10.295
Stand per 31 december	21.454	17.911

Dit betreft het niet vastgelegde deel van het eigen vermogen.

8. BESTEMMINGSRESERVE TENTOONSTELLINGEN	2016	2015
Stand per 1 januari	50.000	-
Dotatie boekjaar	-	50.000
Onttrekking boekjaar	-5.735	-
Stand per 31 december	44.265	50.000

Het bestuur heeft een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van toekomstige grootschalige tentoonstellingen. Hieruit is in 2016 een bedrag onttrokken ter dekking van gemaakte kosten voor tentoonstellingen in 2017 en 2018.

9. BESTEMMINGSRESERVE EXPLOITATIEPROJECTEN	2016	2015
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie boekjaar	50.000	-
Stand per 31 december	50.000	-

Het bestuur heeft een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van toekomstige grootschalige exploitatieprojecten.

10. STICHTING KASTEEL DE HAAR	2016	2015
Stand per 1 januari	108.640	128.640
Mutatie boekjaar	-19.166	-20.000
Stand per 31 december	89.474	108.640

Dit betreft een reguliere rekening courant tussen Stichting Exploitatie Kasteel de Haar en Stichting Kasteel de Haar.

11. BELASTINGEN & PENSIOENPREMIES	2016	2015
Loonbelasting	16.544	28.582
Omzetbelasting	5.276	13.531
Pensioenpremies	12.516	35.129
	34.336	77.242

12. OVERLOPENDE PASSIVA	2016	2015
Personele verplichtingen	98.829	128.990
Vooruit gefactureerde omzet	59.457	57.766
Nog te betalen kosten	24.891	58.666
Nog te betalen huur aan Stichting Kasteel de Haar	709.631	381.122
Overige	10.388	15.050
	903.196	641.594

In de personele verplichtingen zijn vakantiegeld, vakantiedagen en overwerk inbegrepen, alsmede de nettolonen van de oproepkrachten over de maand december. In 2016 is tevens inbegrepen een reservering voor een ontslagvergoeding.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet verwerkte rechten en verplichtingen

De Stichting heeft per jaareinde een vordering op Stichting Museumkaart uit hoofde van bezoekers met een museumkaart. De hoogte van de vordering is per balansdatum niet betrouwbaar vast te stellen door de Stichting. Na afloop van het boekjaar ontvangt de Stichting een afrekening van Stichting Museumkaart. Inmiddels is de afrekening over 2016 ad € 68.020 (exclusief omzetbelasting) ontvangen. De afrekeningen worden verwerkt in het boekjaar waarin deze worden bekend gemaakt.

Meerjarige financiële verplichtingen

De Stichting heeft een langlopende huurverplichting aan Stichting Kasteel de Haar inzake de gebouwen en terreinen, de jaarhuur bedraagt een vast deel van € 13.852 plus een variabel deel o.b.v. de (onder)huur die Stichting Exploitatie Kasteel de Haar aan derden rekent minus gemaakte kosten.

In verband met de overdracht van personeel heeft de stichting ook een langlopende leaseverplichting inzake een leaseauto overgedragen aan Stichting Kasteel de Haar. Derhalve resteren voor de stichting per 31 december 2016 geen leasetermijnen.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016

13. BIJDRAGEN	2016	Budget 2016	2015
Onderhoudssubsidie BRIM (groen)	-	-	100.302
Sponsoring Rabobank/Interpolis	30.661	30.500	30.661
Kasteelvrienden	12.500	12.500	11.250
Donaties vrijwilligers	1.277	-	1.830
	44.438	43.000	144.043

14. PERSONEELSKOSTEN	2016	Budget 2016	2015
Lonen en salarissen	570.857	528.737	818.117
Inhuur extern personeel	18.305	5.630	23.839
Sociale lasten	127.502	118.930	170.891
Pensioenlasten	62.348	60.710	98.421
Vrijwilligers	28.753	50.000	51.005
Reiskosten	7.712	7.593	30.683
Overige personeelskosten	19.179	11.400	22.246
Doorbelasting aan/van Stichting Kasteel de Haar	95.500	118.000	-159.575
Doorbelasting familie van Zuylen	-	-	-14.807
	930.156	901.000	1.040.820

Per 1 januari 2016 is het personeel van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar, voor zover het zich bezighoudt met instandhoudingsactiviteiten, overgeheveld van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar naar Stichting Kasteel de Haar. Tevens zijn de directeur en adjunct directeur / controller in dienst van Stichting Kasteel de Haar gekomen. Van deze laatste twee wordt per 2016 jaarlijks een deel van de kosten doorbelast aan Stichting Exploitatie Kasteel de Haar.

De bezoldiging van het bestuur van de Stichting bedroeg nihil.

Het aantal oproepkrachten op 31 december 2016 bedroeg 31. De oproepkrachten werken een variabel aantal uren als kassamedewerker of gids. Het aantal vrijwilligers op 31 december 2016 bedroeg 165. De vrijwilligers ontvangen geen vergoeding voor de verrichte werkzaamheden, maar een reiskostenvergoeding die niet gebaseerd is op het aantal gewerkte uren. Vrijwilligers kunnen ervoor kiezen om de reiskostenvergoeding te doneren aan de Stichting.

Op 31 december 2016 waren de FTE in vaste dienst als volgt over de diverse afdelingen verdeeld:

	2016	2015*
Staf	0,8	0,8
Commerciële zaken	4,8	4,4
Publiekszaken	5,4	3,7
Techniek	1,8	1,8
	12,8	10,7

* Ter vergelijking zijn hier de FTE per 1 januari 2016 weergegeven.

15. ADVIESKOSTEN	2016	Budget 2016	2015
Accountantskosten	6.850	7.600	7.212
Loonadministratie	4.453	2.400	1.989
Marketing advies	4.947	4.000	2.817
Diversen	4.680	-	3.690
	20.930	14.000	15.708

16. HUISVESTINGSKOSTEN	2016	Budget 2016	2015
Verbruikskosten nutsvoorziening	63.203	69.000	62.429
Werk derden techniek	32.429	26.000	34.226
Werk derden huishouding	-	-	6.685
Werk derden operationele zaken	13.803	17.000	13.458
Materiaal	16.280	15.000	19.959
Machines en gereedschap	2.864	2.000	12.422
	128.579	129.000	149.179

17. KANTOORKOSTEN	2016	Budget 2016	2015
Automatiseringskosten	59.568	45.000	51.628
Telefoon- en portiekosten	14.747	13.000	13.798
Contributies en abonnementen	5.386	5.000	5.177
Kantoorkosten algemeen	5.414	3.000	4.527
	85.115	66.000	75.130

18. MARKETING	2016	Budget 2016	2015
Tentoonstellingen dit jaar	62.670	55.000	56.650
Tentoonstellingen volgende jaren	5.735	3.000	-
Kinderactiviteiten	42.738	30.000	33.373
(Online) promotie	18.060	17.000	19.927
Drukwerk & overige	715	5.000	8.245
	129.918	110.000	118.195

19. OPERATIONELE KOSTEN	2016	Budget 2016	2015
Evenementen	127.998	92.000	154.546
Publiekszaken	34.362	50.000	36.697
Toerisme en ontvangsten	8.167	11.000	5.722
	170.527	153.000	196.965

20. AFSCHRIJVINGEN	2016	Budget 2016	2015
Website	3.793	10.000	14.666
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	13.585	13.400	13.585
Machines park en tuinen	-	-	6.329
Andere vaste bedrijfsmiddelen	41.354	47.600	31.424
Vaste activa nog niet in gebruik	3.071	3.000	3.069
Boekwinst / boekverlies	-10.451	-	48
	51.352	74.000	69.121

21. BANK- EN RENTEKOSTEN	2016	Budget 2016	2015
Bank- en rentekosten	3.317	4.000	2.902
Kosten (online) betaaldiensten	7.832	12.000	4.269
Heffingsrente	-	-	-
	11.149	16.000	7.171

22. DIVERSEN	2016	Budget 2016	2015
Afvalverwerking	5.118	6.000	5.182
Veiligheid	4.042	5.000	6.174
Lunch- en dinerkosten	2.693	2.000	2.319
Relatiegeschenken	2.499	3.000	2.747
Werkkleding	1.178	1.200	2.894
Diversen algemeen	1.408	2.800	8.824
	16.938	20.000	28.140

23. HUUR	2016	Budget 2016	2015
Vaste huur	13.852	14.000	13.852
Doorberekening (onder)huur Exploitatie	695.779	691.000	367.270
	709.631	705.000	381.122

VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

Voorgesteld wordt het positieve resultaat over 2016 ad € 3.543 toe te voegen aan het eigen vermogen t.b.v. de algemene reserve.

Haarzuilens, 26 juni 2017

Het bestuur van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar:

Bestuursleden A
Benoemd door bestuursleden A van
Stichting Kasteel de Haar

Bestuursleden B
Benoemd door Vereniging
Natuurmonumenten

Dhr. J.J. de Graeff, voorzitter in 2016

Dhr. K.E.J. Dijk, voorzitter in 2017

Mevr. S.N.G. Watson

Mevr. A. Vermeulen

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Stichting Exploitatie Kasteel de Haar

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar te Haarzuilens gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016 (eigen vermogen ad € 115.719);
2. de staat van baten en lasten over 2016 (resultaat na bestemming € 3.543); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis van ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven" is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Voorts hebben wij kennis genomen van de in de bijlagen opgenomen informatie. Wij zijn van mening dat deze informatie met de jaarrekening verenigbaar is.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven". Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven".

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven". In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

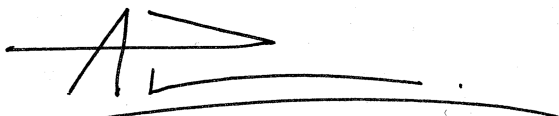
Voor een nadere uiteenzetting van onze verantwoordelijkheden en de daarmee samenhangende controlewerkzaamheden verwijzen wij naar de website van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA):

<https://www.nba.nl/Documents/Tools>

[Vaktechniek/Standaardpassage nieuwe controletekst niet oob variant Nederlands.docx](#)

Amersfoort, 26 juni 2017

Auren Audit & Assurance Amersfoort B.V.

drs. A. (Andries) van Pijkeren RA

BESTUURSSAMENSTELLING EN AFTREEDROOSTER

Het bestuur van de stichting bestaat uit vier leden, waarvan de helft (bestuursleden A) wordt benoemd door de bestuursleden A van Stichting Kasteel de Haar en de andere helft (bestuursleden B) wordt benoemd door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Eén bestuurder A dient tevens bestuurder A bij Stichting Kasteel de Haar te zijn, één bestuurder B dient tevens bestuurder B bij Stichting Kasteel de Haar te zijn.

Bestuursleden worden benoemd voor een termijn van vier jaar en hebben in eerste instantie maximaal twee termijnen zitting. Uit het oogpunt van continuïteit is het mogelijk om een bestuurslid voor een derde termijn te herbenoemen.

Op 31 december 2016 bestond het bestuur van Stichting Kasteel de Haar uit de volgende leden:

Bestuursleden A

- dhr. J.J. de Graeff (voorzitter in even jaren, tevens bestuurder A bij Stichting Kasteel de Haar) benoemd in 2015;
- mevr. S.N.G. Watson benoemd in 2009; herbenoemd in 2013

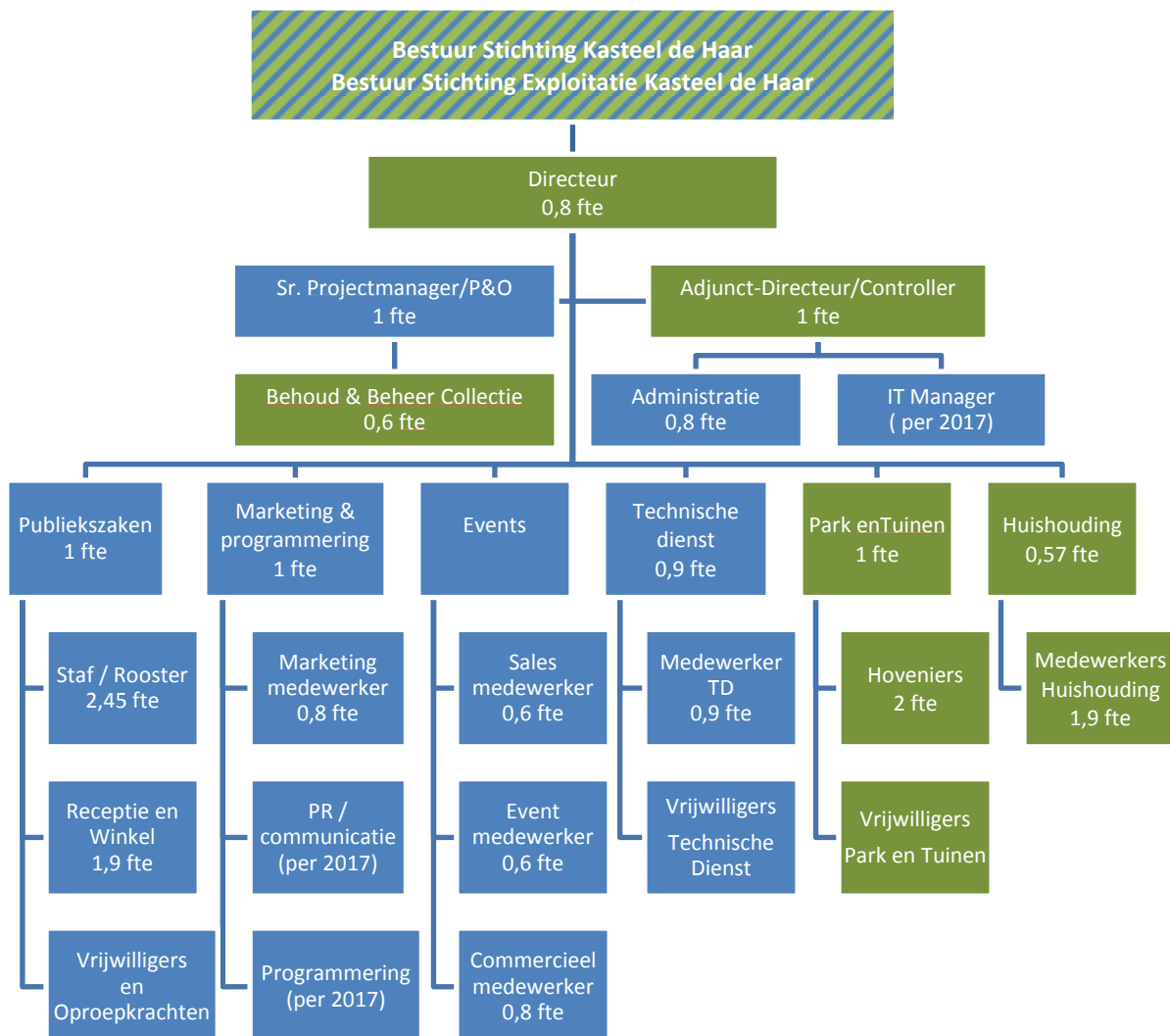
Bestuursleden B

- dhr. K.E.J. Dijk (voorzitter in oneven jaren, tevens bestuurder B bij Stichting Kasteel de Haar) benoemd in 2009; herbenoemd in 2013;
- mevr. A. Vermeulen benoemd in 2016;

ORGANIGRAM

Stichting Kasteel de Haar (groen) en Stichting Exploitatie Kasteel de Haar (blauw) hebben elk een eigen bestuur. De directeur en adjunct-directeur zijn in dienst van Stichting Kasteel de Haar en hun uren worden gedeeltelijk doorbelast aan Stichting Exploitatie Kasteel de Haar.

Als een afdeling voornamelijk werkt aan de instandhouding van het ensemble, dan zijn de medewerkers in dienst bij Stichting Kasteel de Haar. Als een afdeling voornamelijk gericht is op de museale taken en bezoekers, dan zijn de medewerkers in dienst bij Stichting Exploitatie Kasteel de Haar.

BUDGET 2017

BATEN

Directe opbrengsten

Kasteelbezoek	1.538.000
Parkbezoek	128.000
Ontvangsten Kasteel	110.000
Huwelijken	76.000
Souvenirwinkel	107.000
Parkeerinkomsten	157.000
Diversen	15.000

2.131.000

Indirecte opbrengsten

Evenementen	269.000
Horeca Stalplein / Tuynhuis	111.000

380.000

Bijdragen

133.000

Som der baten

2.644.000

LASTEN

Personeelskosten	993.000
Advieskosten	24.000
Huisvestingskosten	139.000
Kantoorkosten	87.000
Marketing	220.000
Operationele kosten	174.000
Winkelkosten	56.000
Verzekeringen	12.000
Afschrijvingen	72.000
Bank- en rentekosten	10.000
Diversen	19.000
Huur	818.000

Som der lasten

2.624.000

RESULTAAT

20.000

BEZOEKERSAANTALLEN

De bezoekersaantallen waren in 2016 hoger dan verwacht. Dit kwam dit voornamelijk doordat de gratis parkjaarkaart niet begroot was en – in een kleinere oplage dan in 2015 – toch werd uitgebracht en door wederom een zeer druk bezochte Country & Christmas Fair in November.

	Budget 2017	2016	Budget 2016	2015
Kasteelbezoek	139.000	124.740	120.000	123.783
Parkbezoek	46.000	45.755	38.000	51.055
Evenementen	73.000	83.015	72.000	82.859
Ontvangsten/huwelijken	8.000	5.792	8.000	5.662
Overige activiteiten	2.000	2.226	2.000	1.797
	268.000	261.528	240.000	265.156